

Kiegészítő vélemény: „A vízgazdálkodási társulatokról”

Az Erdészeti Lapok márciusi számában a MEGOSZ (Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége) részéről (dr. Cseresznye-Farkas Melinda) megjelent közleményével kapcsolatban az alábbi néhány kiegészítő utógondolatot szeretném tudatni.

Nevezett szerző az 1995. évi LVII. sz. törvényre hivatkozva nagyon szépen, röviden, érthetően leírja az országot átfogó, többnyire 2-3 megyére kiterjedő „Vízgazdálkodási Társulatok” működési törvényes hátterét, benne a szántó-föld és erdőt használók kötelező tagságát és az évente fizetendő ún. érdekelt-ségi hozzájárulás fizetési jogi kötelezettségét.

Az említett közleménye elindító gondolata az a gyakori vélemény és panasz, hogy a földhasználók a befizetett évi társulati hozzájárulás után semmi elenzolgáltatást nem kapnak.

Ezt más szóval úgy is mondhatjuk, hogy a vízügyi társulatok működésének fenntartására fordított költségvetési „adófillérek”, valamint a hektáronként kivetett földhasználói effektív pénzbeli hozzájárulás érthetetlen és kizsákmányoló, sarcoló dolog.

Ez azért tény, mert a Vízügyi Társulatoknak egyetlen egy és semmi más feladatuk, illetve funkciójuk nincsen, mint a talajfelszínen bármilyen okból képződő „pangó felszínes talajvizet”, az évszázadok óta készített és azóta fejlesztett csatornarendszereken levezessék valamilyen közeli folyóba.

Ez némely esztendőben, főként a tavaszi hónapokban olykor hasznos is volt kb. az 1970-es évekig, mert ekkoriban ázott kútjaink kiszáradtak, némely ismert kisebb-nagyobb tavacska úgy néz ki, örökre kiszáradt. Ennek oka abban látszik, hogy a talajban a vízszint hihetetlen mélységbe került. Mármint az itteni alföldi átlag 1-6 méteres vízmélység most átlag 20 méter alatt van.

Ez a mélység olyan nagy, hogy a talaj képes minden mennyiségű felszínes vizet befogadni (elnyelni). Tehát lényegében a víz levezetésére nincsen szükség. Sőt a klímaváltozás miatt nem is képződik felszínes pangó talajvíz. De még ha képződne is, ezt inkább visszatartani és nem levezetni kellene, mert a felső talajréteg vízkészlete katasztrófálisan kevés.

Tehát mi gazdálkodók még fizetünk is azért, hogy még szegényebbek legyünk.

Ezek a felszínes talajvizet levezető külterületű csatornarendszerek vélhetően a Rákosi-rendszer és a később létrejött termelőszövetkezeti struktúráig a községek kollektív tulajdonában és kezelésében voltak. Miként igencsak minden községben volt Legeltetési Bizottság, Erdőbirtokossági Társulat, illetve más hasonló érdekcsoportok. Ilyen volt a Községi Vízgazdálkodási Bizottság, illetve gyakran Társulat, ha a csatlakozó árokrendszer miatt más szomszédos községgel kooperáltak.

Nos, akkoriban a kommunista rendszer kezdetén országos szinten államosították, központosították, majd fejlesztették is ezt a vízlevezető csatornarendszert. Ekkor volt jelszó, hogy: „Megvédjük a belvízkár ellen a dolgozó parasztság földjét és termését.” Ez akkor logikusnak és indokoltnak tűnt. Ma viszont értelmét veszítette, mert a netán képződő felszínes talajvi-

zet képes a talaj befogadni. Mert pangó felszínes talajvíz ott és akkor képződik, ha a talaj telítődik vízzel, és nem képes több vizet befogadni. Ez évtizedek óta már nincs így, mert a talajban lévő vízszint hihetetlen mélységbe került, miáltal a talaj vízbefogadó képessége szinte korlátlan.

Ezért ennek az ördögi kérdéskörnek az a logikus megoldása, hogy ezt az egész helyi belvízkár-elhárítási rendszert az eredeti állapot helyreállításaként a helyi önkormányzat kollektív tulajdonába kell adni, és az önkormányzat vigye és viselje a vízkárelhárítás ügyét, és ennek pénzügyi gondját. Amúgy is az önkormányzat gondja a belterületi felületi vízkárelhárítás ügye.

Megtévesztőleg hat a Vízgazdálkodási Társulat elnevezés is, mert e Társulatnak semmi köze nincsen az ivóvíz-ellátáshoz, sem az árvízvédelemmel kapcsolatban. Ezek kimondottan állami feladatok.

Dr. Repkény István
erdőgazdálkodó-agrármérnök

Egy halrabló

A „Hasalok a fűben” c. pályázatra beküldött írás

Halrablót sokat ismerünk, de olyan zsákmányolóról, amelyik félig otthagya eddelét, ritkán hallani.

Mi pedig egy ilyen esetet láthattunk, nem is akármilyen helyen.

Útépítés ellenőrzésére érkezett főhatóságunktól Budapestről egy idősebb kolléga, és kettesben ballagtunk a születő erdei út kész, majd félig kész vonalán. Dél körül megéheztünk, és javaslatomra a közelben magasodó földmérési háromszögelési pont felett található építményt választottuk ebédhelyünknek.

Elég ritka az, hogy ilyen magasan fogaszthatja el elemőzsiáját az erdőn járó ember. Mert a gúla a fák koronája fölé magasodott, és gyönyörű kilátást biztosított a lankás somogyi erdős vidékre. Az erdős foltok ráfeküdtek az amúgy már aratással színessé tett mezők tábláira, olyan volt a kép, mintha valami hatalmas sakkasztalra készült volna a természet kiterített sakktábláján.

Amikor felértünk a gúla tetején lévő kis asztalkához, csodálkozva pillantot-

tuk meg egy fejlett hálnak félig elmarcangolt tetemét. Csak néztünk, hogy kerülhetett ide méretes hal, és hogy maradt meg félig elfogyasztva ez a kiváló eddel?

Aztán a logika hamar elővarázsolta a megfejtést. Ugyanis nem messze, légvonalban pár kilométerre a helyszíntől halastó volt látható. Nyilván a hal onnan való, és az is valószínűnek látszott, hogy egy ragadozó madár zsákmányolta az ízletes falatot, és képes volt több kilométerre karmai között cipelni zsákmányát, hogy békés, háborítatlan körülmények között lakmározhasson.

És miután a hal egy évésre nagynak mutatkozott, az el nem fogyasztott darabot otthagya, és jóllakottan távozott, hátrahagyva a nap bomlasztó hevének zsákmánya egy részét.

Szerencsére a lakmározás nem régen történhetett. A tetem még nem indult bomlásnak, amit egy mozdulattal letakarítottunk, de ebédünket kénytelenek voltunk máshol elfogyasztani.

Szilágyi József